UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

XXVIII. De Peculio Clericorum, Relictis, & Successionibus eorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62953

Visual Library

Precarium ſolvitur ad beneplacitum concedentis: ſecus precaria, niſi ſit irrationabilis. h.d.

DIſtat autem precarium à precaria: qui precarium *a* tandiu conceditur, quoad is, qui conceſſit, patitur: Precariæ verò non ſunt pro voluntate concedentium revocandæ, niſi ſint irrationabiles: quo caſu poterit ſucceſſor à prædeceſſore conceſſam precariam reſcindere & revocare.

Ruinæ, prædia inculta, & ſylvæ extirpatæ poſſunt ſub annuo cenſu concedi in emphyteuſim, & ſi per biennium in ſolutione cenſus ceſſatum fuerit, poteſt emphyteuta expelli. h.d.

RVinæ quoque quas Eccleſia reficere non valet, & inculta prædia, ut extirpatæ ſylvæ, in emphyteuſim ſub annuo cenſu his concedi poterunt, à quibus, vel ſuo, vel parentum *b* ſuorum labore conſtiterit extirpatas, niſi fortè poſſint aliis ad majorem Eccleſiæ utilitatem cum eodem onere conferri. Qui *c* tamen ſi per biennium in ſolutione Canonis ceſſaverint, niſi celeri ſatisfactione poſtmodum ſibi conſulere ſtuduerint, jure expelli poterunt: nec quicquam eis proderit, quòd ut Canonem ſolverent, ſibi nunciatum non fuit, cùm hoc caſu præfixus dies pro domino interpellet.

Terrulas incommodas, & minùs utiles, item ſervos fugitivos poteſt prælatus alienare. h.d.

TErrulas *d* quoque aut vineolas exiguas, & Eccleſiæ minùs utiles, aut longè poſitas, vel domos, quæ Eccleſiæ plus incommodi quàm utilitatis afferunt, ſi neceſſitas fuerit, diſtrahendi poteſtatem Epiſcopus habebit. Simili ratione fugitivos ſervos, & qui de fuga revocati, retineri non poſſunt, ſi voluerint, aut illi ex alio meruerint, Epiſcopis diſtrahendi poteſtas erit.

Feudum à vaſallo alienatum, & difficilis recuperationis, poteſt Epiſcopus alteri ſub conditione recuperandi concedere. h.d.

SEd & in feudum *e* certis caſibus, & jurejurando de non alienando minimè obſtante, res Eccleſiaſticas concedere poterit, veluti ſi feudum per vaſallum alienatum fuerit, & per Epiſcopum id facilè recuperari non valeat: poterit eum per Epiſcopum illud alicui concedi, qui & ipſum recuperet, & in feudum ab Eccleſia recognoſcat.

Feudum devolutum poteſt per Epiſcopum alteri concedi. hoc dicit.

QVinimò *f* etiamſi talis neceſſitas non immineat nihilominus alienantis filium, vel conſanguineum, vel ejuſdem feudi conſortem poterit Epiſcopus inveſtire. Idem erit, ſi per obitum vaſalli feudum ad Eccleſiam remeaverit: nam & eo caſu inveſtire prælatus alium liberè poterit, ſi Eccleſiæ viderit expedire.

Qui aliquid contulerunt, vel acquiſiverunt Eccleſiis, poſſunt pro modo collati, vel acquiſiti manumittere, dum tamen manumiſſus cum poſteritate & peculio remaneat in patrocinio Eccleſiæ. h.d.

ILlud etiam Toletano Concilio *g* diffinitum reperitur, quòd ſi ſacerdotes aliquid Eccleſiæ ſuæ relinquunt, vel nihil habentes, aliqua prædia, vel familias Eccleſiis ſuis acquirunt, liceat eiſdem aliquos juxta collatæ modum rei de familia ejuſdem Eccleſiæ manumittere, ita ut manumiſſi cum peculio & poſteritate ſua ſub Eccleſiæ remaneant patrocinio. Quòd ſi qui nihil de proprio *h* Eccleſiæ contulerunt, libertati ſervos Eccleſiæ donare auſi fuerint, ex eodem Concilio Epiſcopus ſucceſſor ad Eccleſiæ Ius revocare poterit. Impium eſt enim, ut qui lucrum de rebus ſuis Eccleſiæ non contulit, damnum inferre valeat.

Princeps poteſt rem ſuam æqualem, vel majorem cum Eccleſiaſtica permutare: & ſervi Eccleſiaſtici, ſi frugi ſint, præterquàm ad libertatem, commutari non poſſunt. h.d.

SEd & Princeps, ſi cauſa probabilis id popoſcerit, cum re Eccleſiaſtica & immobili, rem ſuam majorem, vel æqualem permutare poterit, pragmatica ſuper hoc præcedente forma: Eccleſiaſtica tamen mancipia quæ frugi fuerint, præterquam ad libertatem, commutari non poterunt.

Epiſcopus poteſt permutare terras duarum Eccleſiarum ſuæ diœceſis, illarum accedente conſenſu: & de temporalibus ad ſpiritualia non poteſt fieri permutatio. h.d.

EPiſcopus quoque duarum ſuæ diœceſis Eccleſiarum terras, invicem ambarum *a* partium accedente conſenſu, permutare poterit, & ſi alterius partis [illegible] valore præponderet, ad æqualitatem inducendam ab altera parte pecuniam refundi jubebit *b*. De temporalibus autem ad ſpiritualia permutatio jure conſiſtere non poteſt. *c*

Res eccleſiaſtica poteſt propter præſcriptionem legitimam Eccleſia abduci, & detrahi. h. d.

PRæterea & ſi quis per tempora ſacris Canonibus definita rem Eccleſiaſticam juſto titulo & bona fide [illegible] poſſederit, ut nullo tempore rei conſcientiam habere alienæ, completa præſcriptione, res poſſeſſa à juribus Eccleſiæ dubio procul intelligitur eſſe avocata.

Decima & oblationes præſcribi non poſſunt. h. d.

PRoventus tamen primitiarum & decimarum [illegible] præſcriptione tolli non poterunt, etiamſi à Romano Pontifice laicus quilibet ſuper his reſcriptum impetraverit.

DE PECVLIO CLERICORVM, RELICTIS ET SUCCESSIONIBUS EORUM

TITVLVS XXVIII.

Eccleſiaſtica reputantur etiam res illæ, quas ſacerdos acquiſivit, cùm tempore ſuæ promotionis nihil haberet: qui ſub pœna [illegible] contentus curabit, ut de rebus à ſe emptis ad nomen Eccleſiæ ſcripturam conficiat. h.d.

ERgo res Eccleſiaſticas ab Eccleſiæ juribus abdicare non licet: Eccleſiaſticas autem res intelligimus, non modò quas Eccleſiæ rationibus ſacerdos comperit aſcriptas, ſed etiam eas, quas is emerit, cùm tempore ſuæ promotionis nihil haberet. Cùm igitur, & harum [illegible] quam de bonis Eccleſiæ quæſita ejuſdem eſſe intelligantur, ne quando Ius Eccleſiaſticum imminuatur, curabit ſacerdos, ut de his, quæ ſuperemerit, & ad ipſum Eccleſiæ nomen ſcripturam *d* conficiat, & Eccleſiæ relinquat, alioqui ab ejus ordinatione diſcedet. Qui vero [illegible] proprii *e*, vel alieni nominis fraudem facere voluerit, ſacrilegii crimen incurret.

Relictum ſacerdoti pro anima, & [illegible] relictum Eccleſiæ [illegible] cus eſt, ſi quid ei ſit relictum ſub onere fideicommiſſi. h.d.

SEd & ſi non emerit, ſed pro anima quiſpiam [illegible] Eccleſiæ ſacerdoti reliquerit, adhuc idem [illegible] erit. Congruit enim, ut quemadmodum [illegible] quod relinquetur ſacerdoti. Si quid tamen [illegible] miſſum, aut ſacerdoti, aut Eccleſiæ relictum [illegible] poſtmodum profuturum, id inter Eccleſiaſticas facultates computandum non erit.

Bona quæſita ſacerdotibus intuitu Eccleſiæ, debent remanere apud Eccleſiam, nec de his poteſt quis teſtari: & quid [illegible] nomine Eccleſiæ. h.d.

GEneraliter *f* igitur bona quælibet ob Eccleſiam acquiſita ſacerdotibus, ſive mobilia, ſive immobilia, [illegible] illorum obitum debent apud eandem remanere, [illegible] per his ullum de Iure teſtamentum fieri poterit. [illegible] autem Eccleſiæ, ubi clericorum eſt collegium, [illegible] ſcopus, vel morientis clerici ſucceſſor, ſed [illegible] communis intelligitur, quæ rerum illarum curam [illegible]

a C.fin.ext.de prec. b C.ad aures. ext. eo. c C.fin. extr. loca. d C.terrulas. 12. q. 2. e C.2.ext.de feud. f C.fi.ext.de feud. g C.conſenſus. ext. eod. h C.Epiſcopi.ext.eo.tit.

a Ca. 1.extr.eod.tit. b C.ad quæſtiones.extr. de rer. permut. c C.fin. de rer. permut. d C.1.ext.eod. e Cap.[illegible] f C.relatum, vel ſecundo.ext.de teſt.

nonicam debet habere diſtributionem. Vbi autem in locum defuncti unus tantùm ſubſtituendus erit, is ea bona, velut & alia, diſpenſabit.

Clerici poſſunt maximè accedente juſta cauſa de bonis Eccleſiaſticis facere eleemoſynam. h. d.

LIcet autem clerici, nec de mobilibus ipſis teſtamentum conficere poſſint, conſuetudinis tamen eſt non improbatæ, ut de his pauperibus, & religioſis locis, & his qui viventi ſervierint, ſive ſint conſanguinei, ſive extranei, aliqua juxta ſervitii meritum conferantur, non teſtamenti ratione, ſed eleemoſynæ duntaxat intuitu a.

Poteſt quis tantùm legare de bonis Eccleſiaſticis, quantum contulerit Eccleſiæ. h. d.

ITem ſi tantundem de proprii Iuris facultate contulerit Eccleſiæ, quantum de Eccleſiaſticis bonis legaverit, legatum ſuſtinebitur.

Clerici poſſunt teſtari de his, quæ acquiſiverunt non intuitu Eccleſiæ. h. d.

DE his verò b, quæ aut paternæ ſucceſſionis, vel cognationis intuitu, ſeu conſanguineorum, vel amicorum munere, reſpectu non habito ad Eccleſiam, ad clericos pervenerint, liberè teſtari poterunt.

Clerico ingenuo deficientibus ſucceſſoribus ab inteſtato ſuccedit in totum Eccleſia. h. d.

QVòd ſi deceſſerint inteſtati, nec aliqui fuerint inventi, qui jure cognationis ipſis ſuccedere valeant, ſi ingenuis gaudeant natalibus, in integrum tunc Eccleſia ſuccedet, nec cuiquam ex rebus eorum aliquid præſumere licebit.

Bona ſervi promoti ad ſacros ordines ab inteſtato decedentis dividuntur in quatuor partes, ut hic. h. d.

SI verò ſervus a ad ſacros ordines promotus, libertatem nactus fuerit, idemque poſtea acceſſerit inteſtatus, nihil olim dominus de bonis ejus vendicare poterit, ſed ejus peculium in quatuor partes dividetur, quarum una Epiſcopo, altera Eccleſiæ, tertia pauperibus aſſignabitur, quarta parentibus: & ſi non ſint capaces parentes, Epiſcopus eam recipiet, & in uſum Eccleſiæ diligenter diſtribuet.

a *Ca. adhuc. ext. de teſt.* b *C. quia nos. ext. de teſt.*

a *Can. 2. extr. de ſucceſſ. ab inteſt.*

FINIS LIBRI SECVNDI.

INSTITUTIONUM JURIS CANONICI, LIBER TERTIUS.

DE JUDICIIS, ET ILLORUM DIVISIONE.

TITULUS PRIMUS.

Quid ſit judicium, & quid cauſa. hoc dicit.

RESTAT, ut videamus de judiciis. Poteſt autem judicium ita deſcribi. IVDICIVM eſt diſcuſſio cauſæ, quæ ritè fit in foro coram judice: CAVSA verò eſt origo negotii, & materia judicii.

Quæ ſint judicia ſecularia, & quæ Eccleſiaſtica. h. d.

SVmma diviſio judiciorum hæc eſt, quòd aut ſunt ſecularia, aut Eccleſiaſtica. Iudicia ſecularia ſunt, quæ coram judice laico inter perſonas ſeculares exercentur. Eccleſiaſtica verò ſunt, quæ coram judice Eccleſiaſtico inter perſonas Eccleſiaſticas agitantur. Duo enim ſunt, quibus principaliter orbis regitur a, Authoritas ſacra Pontificum, & Imperialis ac regia poteſtas. Vnde ſicut civilium legum non niſi civilis eſſe debet executor: ita etiã Eccleſiaſticarum Eccleſiaſticus Iudex eſt adminiſtrator.

Laicus à laico coram ſeculari judice conveniri debet, niſi cauſa ſit ſpiritualis vel ſimilis: & literæ impetratæ ad judicem Eccleſiaſticum non tenent. h. d.

LAicus a ergo à laico coram judice ſeculari, non autem Eccleſiaſtico conveniendus erit: quod uſque adeò obtinet, ut etiamſi alteruter litigantium ab Apoſtolica ſede literas ad Eccleſiaſticum judicem impetraverit, irritæ ſint & inanes. Si tamen cauſa ſit hujuſmodi, quæ ad Eccleſiaſticum forum pertineat, qualis eſt matrimonii, uſurarum, perjurii, & ſimiles, licet inter laicos diſceptatio ſit, Iudex Eccleſiaſticus adeundus erit. Idem juris eſt, ſi vel à ſeculari judice juſtitia impetrari non poteſt, vel conſuetudo loci, vel miſerabilitas perſonarum Eccleſiaſticum judicem compellandum ſuadeat.

Clerici habent privilegium, ne coram judice laico conveniri valeant, cui non poteſt ullo pacto renunciari. In judicem tamen Eccleſiaſticum non ſuum poſſunt conſentire, accedente conſenſu diœceſani. h. d.

PAri b ratione tam Milevitanenſi, quàm Carthaginenſi Concilio conſtitutum eſt, ne clerici clericos relicto ſuo Pontifice, ad publica judicia, ſub pœna depoſitionis & amiſſionis propriorum jurium pertrahant: cui

a *Ca. ſolicitè. extr. de majori. & obe.*

a *Can. licet. & ca. ſeq. ext. de foro compet.* b *C. ſi. diligen. ex. de foro compet.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN